

Socialdepartementet

Yttrande över departementspromemorian Ett utvidgat utreseförbud för barn (Ds 2022:9)

Ert diarienummer: S2022/02585

Förvaltningsrätten har beretts tillfälle att yttra sig över promemorian. Utifrån de utgångspunkter förvaltningsrätten har att beakta lämnar domstolen följande synpunkter.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU

Enligt förslaget behålls den nuvarande lydelsen av 31 a § LVU som ett första stycke. Av författningskommentaren framgår att i det föreslagna andra stycket första och andra punkterna anges förutsättningarna för att besluta om utreseförbud när det inte är fråga om en resa i syfte att barnet ska ingå äktenskap, en äktenskapsliknande förbindelse eller könsstympas (se promemorian s. 275).

Det har emellertid konstaterats i promemorian att i begreppet ”annat förhållande” i hemmet innefattas t.ex. att den unge utsätts för tvångs-äktenskap eller könsstympning, i enlighet med domstolarnas praxis avseende omedelbart omhändertagande och beredande av vård enligt LVU (se promemorian s. 146-147). Det framstår mot bakgrund av detta som en upprepning att särskilt ange i första stycket att syftet med resan är att ingå äktenskap, en äktenskapsliknande förbindelse eller könsstympas. Förvaltningsrätten kan med hänsyn till detta se att det kan finnas ett behov av en översyn av bestämmelsen för att undvika tillämpningsproblem i framtiden.

7.2.1 Ekonomiska konsekvenser

I promemorian görs bedömningen att de ekonomiska konsekvenserna av förslaget för förvaltningsdomstolarna ryms inom befintliga anslag, bl.a. då frågan om utreseförbud vanligtvis lär prövas i samband med frågor om vård eller omedelbara omhändertaganden enligt LVU, att det ofta är samma omständigheter som ligger till grund för ansökan om utreseförbud eller beslutet om tillfälligt utreseförbud som också ska prövas i förhållande till ingripandet enligt LVU samt att i en del fall kommer ett utvidgat utreseförbud att kunna användas som ett alternativ till andra insatser enligt LVU, och därmed ersätta hanteringen av ett eventuellt ärende eller mål om den insatsen (se promemorian s. 264).

I detta hänseende noterar förvaltningsrätten att det är fråga om mål som ska handläggas skyndsamt och ofta med en rätt till muntlig förhandling där nämndemän ska ingå i rätten och det som utgångspunkt ska förordnas offentligt biträde. Ett utreseförbud kan dessutom kunna komma att bestå under lång tid och således bli föremål för ett flertal domstolsprövningar, likt mål om vårdens upphörande enligt LVU. Därtill kan andra måltyper enligt LVU, t.ex. umgängesbegränsning och hemlighållande av vistelseort, komma att ersättas med utreseförbud, där det till skillnad från de förra måltyperna som utgångspunkt ska hållas muntlig förhandling och förordnas offentligt biträde. Det är också möjligt att det uppkommer situationer då fråga om vård enligt LVU respektive utreseförbud enligt LVU kan uppkomma i olika skeden. Förvaltningsrätten noterar även att det framgår av angiven målstatistik i promemorian att det hittills har förekommit en del mål om utreseförbud som inte har handlagts tillsammans med fråga om omedelbart omhändertagande eller beredande av vård enligt LVU. Förvaltningsrätten ställer sig därför tveksam till bedömningen att de ekonomiska konsekvenserna av förslaget för förvaltningsdomstolarna ryms inom befintliga anslag.

I övrigt har förvaltningsrätten inga synpunkter med anledning av förslaget.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Susanne Bagge.

Förvaltningsrättsfiskalen Christin Jidevåg har varit föredragande.

Susanne Bagge

Christin Jidevåg